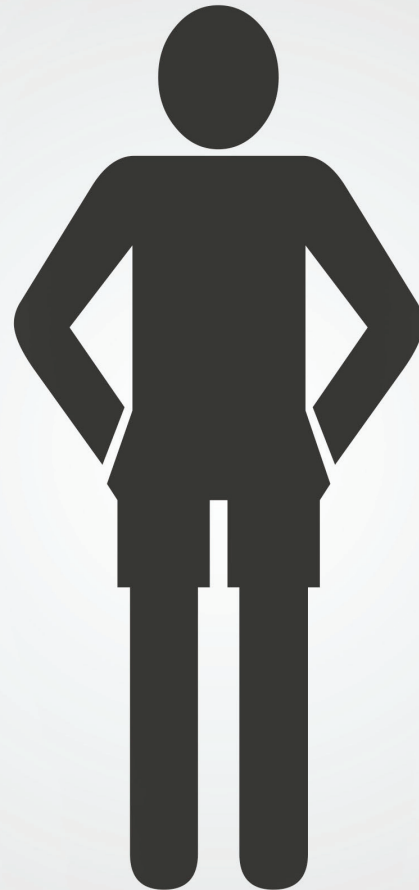

JMG

De ersättningslösa

en granskning av de som saknar ersättning i Fas 3

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JMG, Institutionen för journalistik, medier
och kommunikation
Författare: **Josef Molin**
Examensarbete i journalistik 22,5 hp,
Vårterminen 2014
Handledare: Torsten Malmström

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning sid. 2

Hemsidetext sid. 3

Journalistiskt presentation sid. 4

Analys sid. 10

Metodrapport

1. Inledning sid. 11

2. Frågeställning sid. 11

3. Bakgrund sid. 11

4. Avgränsning sid. 12

5. Arbetets gång sid. 13

6. Metod och resultat sid. 16

7. Svar på frågeställning sid. 16

8. Litterär reflektion sid. 17

9. Framtida undersökningar sid. 18

10. Källförteckning sid. 18

11. Tillstånd att använda bilder sid. 20

12. Arbetsfördelning sid. 21

13. Målgrupp sid. 21

Hemsidetext

De är unga eller gamla, funktionsnedsatta och utrikes födda och de får inte en krona från staten. **Mer än var tionde inskriven i Fas 3 saknar ersättning.** Samtidigt får deras arbetsgivare 5000 kr i månaden och gratis arbetskraft.

Fas 3, sysselsättningsfasen är Sveriges största arbetsgivare med över 35,000 inskrivna. En majoritet av deltagarna får en ersättning från försäkringskassan men gruppen ersättningslösa växer. Riksdagen beslutade juni 2011 att inskrivningarna i Fas 3 skulle upphöra omedelbart. Men istället för ett stopp har antalet inskrivna ökat med över 20 procent och de ersättningslösa har mer än fördubblats.

Vid årsskiftet var nio av tio under 25 år i Fas 3 utan ersättning. En grupp unga människor som knappt satt sin fot på arbetsmarknaden. Högst andel ersättningslösa finns i län som Jämtland, Gävleborg och Kronoberg, medan Värmland, Halland och Uppsala klarat sig bättre.

1,5 miljarder betalades ut till arbetsgivarna inom Fas 3 förra året för att ta emot gratis arbetskraft. Oppositionen i riksdagen vill riva upp och förändra reformen medan regeringen vill fortsätta på den inslagna vägen.

– Jag tvivlar faktiskt på att politikerna själva tror att det här fungerar. Det här är mer ett sätt att visa att man faktiskt gör något samtidigt som det får inte kosta för mycket, säger Mattias Bengtsson, sociolog som kartlagt svenskt arbetsmarknadspolitik.

De ersättningslösa

De är unga, gamla, funktionsnedsatta och utrikes födda och de får inte en krona från staten. **Mer än var tionde inskriven i Fas 3 saknar ersättning.** Samtidigt får deras arbetsgivare 5000 kr i månaden och gratis arbetskraft.

TEXT OCH GRAFIK: JOSEF MOLIN

I juni 2011 röstade en majoritet i riksdagen för att omedelbart stoppa anvisandet av långtidsarbetslösa till Fas 3, Jobb och utvecklingsgarantins (Job) tredje steg. Men regeringen har inte lyssnat. För trots riksdagens stopp har inskrivningen fortsatt och antalet inskrivna ökat med mer än en femtedel.

Mars 2009 skrevs de första individerna in i Fas 3 och sedan dess har antalet stadigt ökat.

Många har varit inskrivna under en lång period. Vid årsskiftet 2013/2014 hade sex av tio i Fas 3 varit inskrivna i mer än 450 dagar, och fyra av tio över 731 dagar. 20 000 människor som väntar på att komma ut på arbetsmarknaden. Men det är inte bara den genomsnitt-

liga tiden i Fas 3 som blir längre. De ersättningslösa, de som inte omfattas av a-kassan har blivit fler.

I Jobs första två steg, fas 1 och 2 har gruppen fått aktivitetsersättning från försäkringskassan, men i Fas 3 tar det stopp. Istället för aktivitetsersättning på 223 kronor om dagen som de tidigare har haft får de vända sig till sin hemkommun och be om försörjningsstöd. Något som inte alla beviljas. Den som bor hemma hos föräldrar, har en sambo med Jobb, eller vissa tillgångar i form av bil, hus eller pengar på banken riskerar att få ingenting.

I juni 2011 när riksdagen satte sitt fas3-stopp var antalet ersättningslösa 1653 eller sex pro-

cent av alla inskrivna. Idag drygt två år senare, mars 2014 har siffran ökat till 4215 personer, motsvarande tolv procent av alla fas3:are. Och det är framför allt de unga som drabbats.

Nio av tio personer under 25-år var ersättningslösa sista mars i år. I reda tal betyder det att 440 svenska ungdomar möter svensk arbetsmarknadspolitik på det här sättet. Framst i Skåne, Västra Götaland och Gävleborgs län.

I gruppen mellan 25 och 34 år är trettio procent utan ersättning medan tio procent av dem mellan 35 och 54 och 5,5 procent av dem över 55 år är ersättningslösa.

En förändring regeringen dock genomförde i samband med omröstningen i riksdagen var att öppna upp så att fas3-deltagarna fick

54100

personer har någon gång varit inskriven i Fas 3 under 2013, en ökning med 6 400 personer jämfört med 2012.

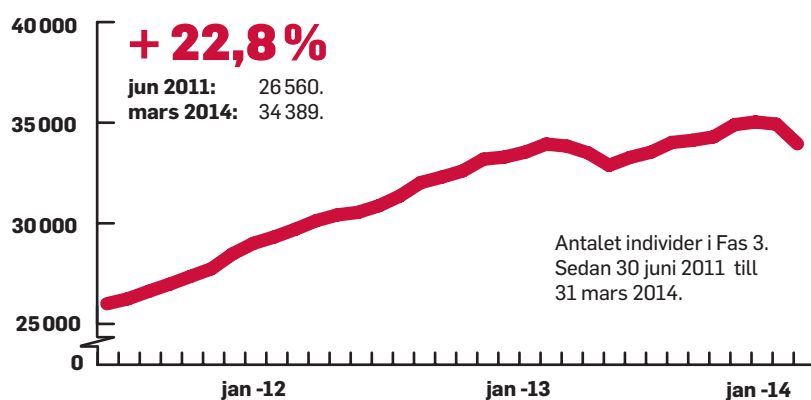
11600 kr

Är den genomsnittliga aktivitetsstödet per deltagare och månad för de drygt 30 000 inskrivna med ersättning i sysselsättningsfasen.

6 mdkr

kostade sysselsättningsfasen 2013. En ökning med 502 miljoner kronor jämfört med 2012. Ungefär två tredjedelar var ersättning till de inskrivna.

Antalet individer i Fas 3 har ökat sedan stoppet

Sveriges största arbetsgivare

■ Fas 3 (sysselsättningsfasen) är **Sveriges största arbetsgivare med 35 291 inskrivna** sista mars 2014.

■ Enligt arbetsförmedlingen tillhör en **majoritet av fas3:arna grupper med svag ställning på arbetsmarknaden**: funktionsnedsatta, utrikesfödda, personer över 54 år och under 29 år med bristfällig utbildning.

■ **Sysselsättningarna i Fas 3 finns inom följande områden**: butik, försäljning och service, vård, skola och omsorg, administration samt vaktmästeri, fastighetskötsel och lokalvård.

■ **Flest sysselsättningsplatser** finns inom: enskilda företag (43 procent), allmännyttiga företag (25 procent) och kommuner (18 procent).

■ De allra flesta anordnare hade **en (47 procent)**, eller **två till fem (38 procent)** deltagare på arbetsplatsen.

■ Antalet arbetsplatser med **100 deltagare eller fler var 115 stycken** under år 2013. De var huvudsakligen kommuner och enskilda företag.

Källa: Arbetsförmedlingens årsrapport 2013.

Främst de yngre

■ **Så stor andel av alla i Fas 3** saknade ersättning i mars 2014 fördelat på ålder.

18-24 år 91,8 %

45-54 år 9,2 %

25-34 år 29,9 %

över 55 år 5,5 %

35-44 år 11,5 %

ta del av arbetsförmedlingens alla åtgärder, som utbildning och kortare praktik, givet att det bedöms leda till en anställning.

Av de 54 100 som passerade Fas 3 2013 deltog 1600 personer i någon annan programinsats. I december utgjorde deltagande i arbetsmarknadsutbildning 46 procent och arbetspraktik 30 procent. Resterande andel utgjordes av förberedande utbildning, arbetslivsriktad rehabilitering och stöd till start av näringsverksamhet.

Andelen som gick någon utbildning var 0,9 procent av alla i Fas 3. En nivå som varit densamma de senaste åren och arbetsförmedlingens prognoser pekar inte på att det kommer att öka. ■

Jobb och utvecklingsgarantins (Job) tre faser

För att få börja i Job har den arbetslöse: ■ Förbrukat 300 a-kassedagar, ■ Varit inskriven i 14 månader (de som inte har rätt till a-kassa) ■ Deltagit i Jobbgarantin för ungdomar i 15 månader. **Även vissa som varit** deltidsarbetslösa, suttit i fängelse, deltagit i etableringsinsatser eller arbetslivsintroduktion får också plats.

Fas 1

Tid: Högst 150 ersättningsdagar.

Innehåll: Främst kartläggning, Jobbcoachning och förberedande insatser.

Ersättning: Aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning från försäkringskassan. Upp till 65 procent av tidigare dagsförtjänst, mellan 680 kr till 223 kr per dag.

Fas 2

Tid: Inleds senast ersättningsdag 151.

Innehåll: arbetspraktik och arbetsträning (vardera 6 månader). Förstärkt arbetsträning och bedömning av arbetsförmågan.

Ersättning: Aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning från försäkringskassan. Upp till 65 procent av tidigare dagsförtjänst, mellan 680 kr till 223 kr per dag.

Fas 3

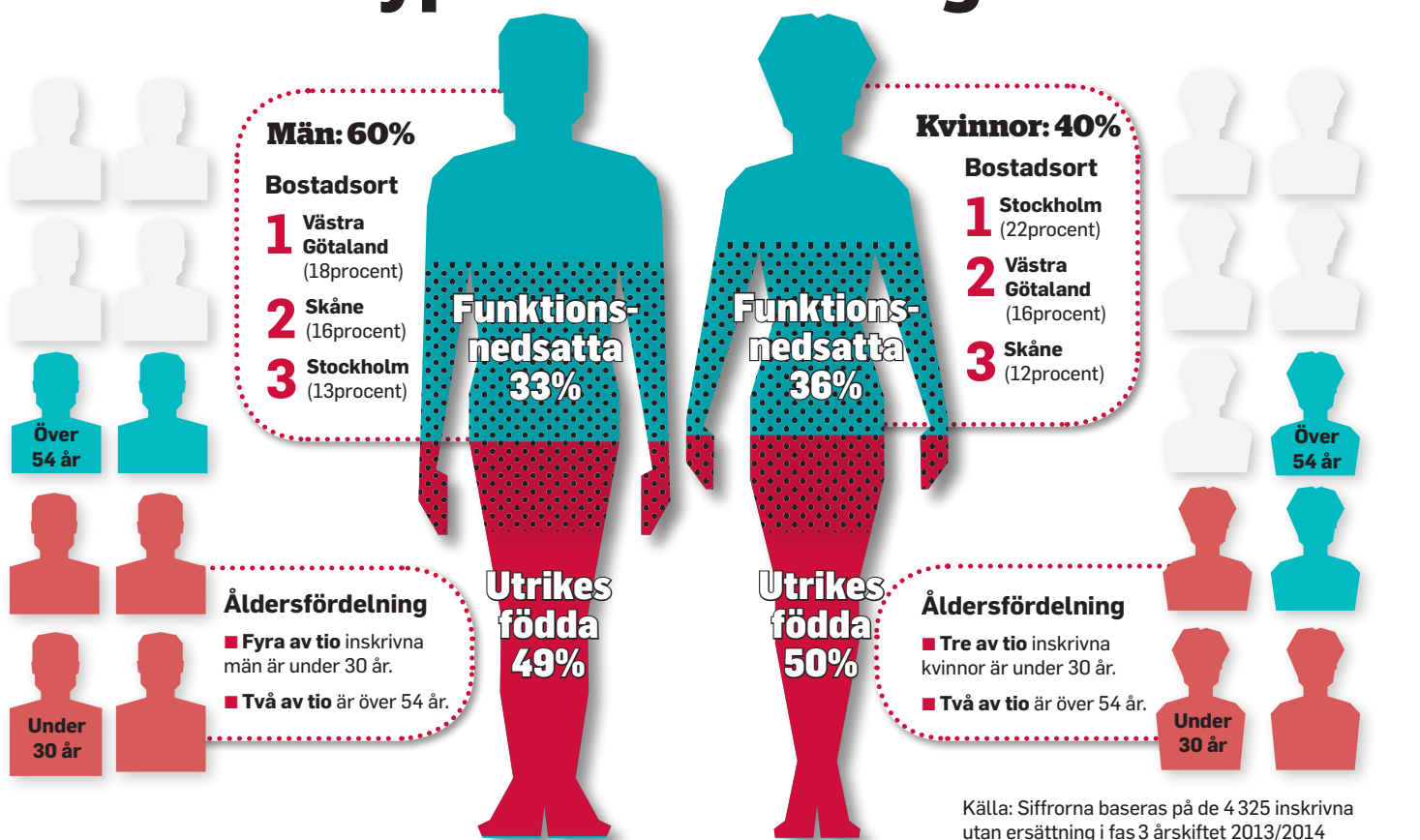
(Sysselsättningsfasen)

Tid: Inleds efter 451 dagar i fas 1 och 2.

Innehåll: Framför allt sysselsättning hos anordnare.

Ersättning: Ersättning ges **endast till dem som hade rätt till aktivitetsstöd** baserat på a-kassa i fas ett och två. Upp till 65 procent av tidigare dagsförtjänst. Mellan 680 kr till 320 kr per dag.

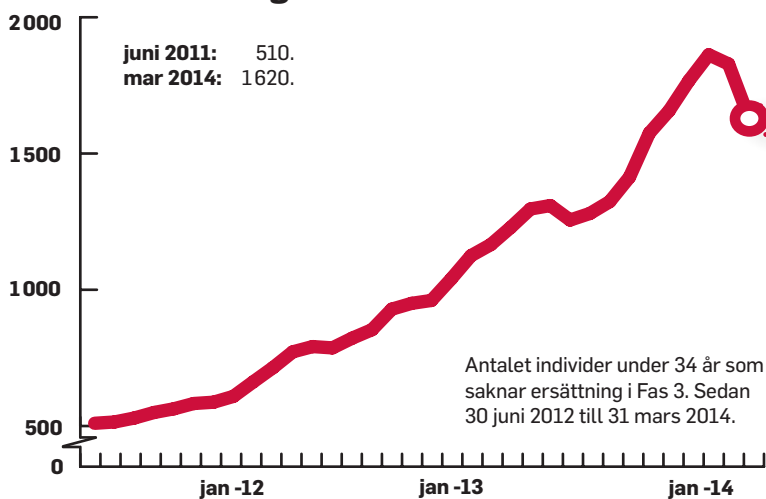
Den typiske ersättningslösa

Källa: Siffrorna baseras på de 4 325 inskrivna utan ersättning i fas 3 årskiftet 2013/2014

De ersättningslösa under 35 år har tredubblats

Antalet under 35 år, fördelat på län

Västra Götalands län	313	Örebro län	44
Skåne län	227	Västerbottens län	43
Gävleborgs län	133	Jönköpings län	42
Östergötlands län	130	Kalmar län	39
Stockholms län	96	Värmlands län	39
Södermanlands län	87	Dalarnas län	34
Västernorrlands län	70	Hallands län	29
Västmanlands län	64	Jämtlands län	28
Norrbottnens län	58	Uppsala län	21
Blekinge län	55	Gotlands län	20
Kronobergs län	48	Totalsumma	1620

3,1%

Så stor andel lämnade sysselsättningsfasen i genomsnitt varje månad för arbete eller utbildning 2013. 2012 var siffran 2,6 procent

4215

Så många saknar ersättning inom Fas 3 mars 2014. De flesta har hamnat i Jobb och utvecklingsgarantin (Jobb) efter arbetslöshet i 18 månader, eller slutat betala in avgiften till a-kassan.

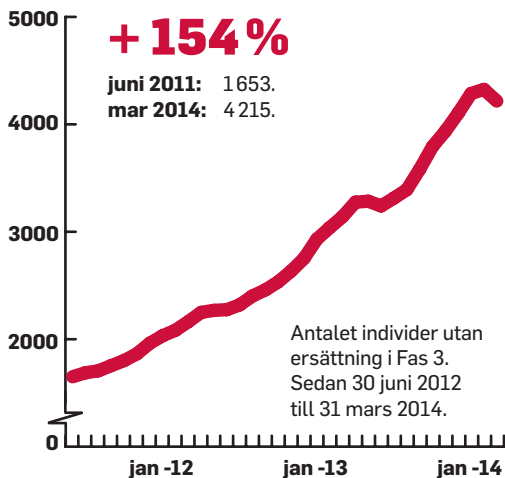
5000 kr

Eller 223 kronor per dag. Så mycket får de enskilda företag, kommuner och organisationer varje månad som anordnar en sysselsättningsplats åt den gruppen som saknar ersättning.

170 dagar

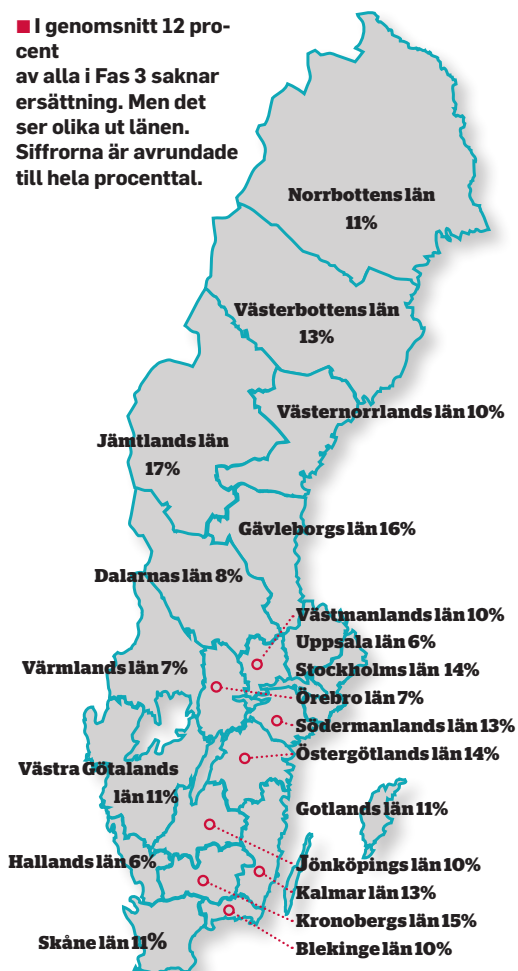
per sysselsättningsplats är genomsnittstiden för en deltagare i Fas 3 2013. Siffran för 2012 är 190 dagar.

De ersättningslösa i Fas 3 har mer än fördubblats

Stora skillnader i länen

■ I genomsnitt 12 procent av alla i Fas 3 saknar ersättning. Men det ser olika ut länen. Siffrorna är avrundade till hela procenttal.

Vad vill ni göra med Fas 3?

Moderaterna

Sysselsättningsfasen i Jobb- och utvecklingsgarantin fyller en viktig funktion. Den riktar sig till personer som varit arbetslösa under lång tid. Syftet är att individen ska få något meningsfullt att göra samtidigt som man får erfarenheter och referenser. Detta parallellt med att Jobbsökandet fortsätter. **Det värsta som kan hända en långtidsarbetslös är att hamna i passivitet**, det vill vi undvika eftersom det minskar chanserna att komma tillbaka. Målsättningen är givetvis att fler ska kunna gå vidare och arbetet med detta vill vi fortsätta.

Centerpartiet

Sysselsättningsfasen har haft vissa fördelar i och med att den **har hållit människor som har befunnit sig i långtidsarbetslöshet aktiva**. Det finns dock ett behov av att utveckla den för att ge människor större Jobbchanser.

Folkpartiet

I Fas 3 har var femte varit arbetslös i mer än 10 år. Som minst har man 450 ersättningsdagar. Trots det lämnade 12 000 arbetslösa Fas 3 under förra året. Det är långt bättre än Socialdemokraternas Plus-Jobb. Men vi har högre ambitioner. **Vi vill se tydligare kvalitetskrav på de arbetsmarknadspolitiska åtgärderna och vi vill reformera stödet för arbetslösa med funktionsnedsättning**, en grupp som är överrepresenterad i sysselsättningsfasen.

Kristdemokraterna

Målsättningen med Fas 3, är att alla ska få Jobba 100 procent av sin förmåga. I dag utvärderas reformen löpande och ska självklart förändras om man finner några förbättringsbehov. **Vår målsättning om att alla ska få Jobba 100 procent av sin förmåga ska vara vägledande för alla förändringar av Fas 3.**

Socialdemokraterna

Vi föreslår att Fas 3 ska avskaffas. Människor ska ha riktiga jobb med egen försörjning – eller utbilda sig för att kunna hitta det. Därför föreslår vi, utöver **investeringen i extratjänster, fler studieplatser inom den gymnasiala vuxenutbildningen, fler högskoleplatser, samt intensifierad arbetsförmedling** med mer resurser för att ge deltagare i Fas 3 möjlighet att komma vidare på arbetsmarknaden.

De Fas 3-deltagare som bedöms kunna komma vidare genom eftergymnasiala studier ges möjlighet att studera med bibehållen ersättning.

Vänsterpartiet

Vi vill omedelbart stoppa nya anvisningar till Fas 3 och påbörja en avveckling. **Delta-garna ska erbjudas individuellt anpassade åtgärder som ger den kompetens och erfarenhet som efterfrågas av arbetsgivare**. För vissa kan det handla om att först få en fullständig gymnasieutbildning, för andra att få en yrkesutbildning (gärna inom ett bristyrke). Vi vill också inrätta vad vi kallar **övergångsjobb, en subventionerad anställning med lön enligt kollektivavtal**. Personer med funktionsnedsättning som i dag ingår i Fas 3 kan även få förbättrade möjligheter att få subventionerade jobb.

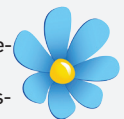
Miljöpartiet

Vi vill avskaffa Fas 3 och anser att det istället behövs en mångfald av åtgärder. Arbetsförmedlingen måste bli mycket bättre på att se varje individ och matcha arbetsgivare och arbets sökande redan i fas 1 och 2. **Eftersom en stor andel av de i Fas 3 har funktionshinder vill vi prova ett system med flexJobb** som finns i Danmark. Då betalar arbetsgivaren lön för de dagar som arbetstagaren klarar av att arbeta, och staten täcker resten. Vi vill också ha fler **väl-färdsjobb, det vill säga enkla arbetsuppgifter med avtalsenlig lön** som görs i offentlig sektor till exempel ett samtal eller en promenad med en boende på äldreboendet.

Sverigedemokraterna

Vi vill avskaffa Fas 3. Som vi ser det fungerar Fas 3 på ungefär samma sätt som tidigare misslyckade socialdemokratiska arbetsmarknadsåtgärder för långtidsarbetslösa. Man gömmer undan människor i program som inte skapar riktiga jobb. Sverigedemokraterna har i riksdagen verkat för att anvisningarna till Fas 3 ska upphöra. **Vi vill istället satsa på Jobbskapande åtgärder så som utbildningsåtgärder kombinerat med lönebidragsanställningar** för de som fastnat i långtidsarbetslöshet.

”Det finns ett grovt fel i systemet”

Sverige har historiskt räknats som en socialdemokratisk regimtyp med bra a-kassa och aktiv arbetsmarknadspolitik. Men **sedan 80-talet fram till idag har en radikal förändring skett**. Sverige år 2014 har blivit det motsatta mot för 30 år sedan.

Mattias Bengtsson är docent i sociologi på Göteborgs universitet och har forskat på svensk arbetsmarknadspolitik. Vad han och andra forskare har sett är att arbetsmarknadspolitiken skiftat i fokus från kompetensutveckling och matchning av arbetslösa till att få den enskilde att ta större eget ansvar. Arbetslöshet har blivit individens problem, inte samhällets. Kontrollen av individer har ökat och allt mindre resurser läggs på olika typer av utbildningar och praktik. Det här är en omsvängning som började under 90-talskrisen.

1991 var hela 66 procent av de arbetslösa i ett arbetsmarknadsprogram i utbildning eller praktik. Nio år senare, år 2000 var den siffran 23 procent, och år 2008, efter regeringsskiftet och sjösättande av Jobb- och utvecklingsgarantin, var andelen nere på nio procent.

Varför satsas det så lite på utbildning och aktiv arbetsmarknadspolitik idag?

– Under 90-talskrisen skenade kostnaderna i och med massarbetslösheten. Vi gick från nästan två procent till tio procent arbetslöshet på bara några år. Arbetsförmedlingen klarade inte av att handskas med det stora

” 90-talskrisen har skolat in dagens politiker, Socialdemokrat som Moderat, i ett ekonomiskt tänkande som handlar om att hålla budgettak och inflationsmål snarare än att bekämpa arbetslöshet.

inflödet och skyfflade in de arbetslösa i olika åtgärder utan att ha någon kontroll på kvaliteten i dem.

De här åren har påverkat synen på den aktiva arbetsmarknadspolitiken och gett den dåligt rykte. Det fanns en kraftig kritik mot det som hände, med rätta, men det är viktigt att se det exceptionella i situationen som rädde. Det är inte säkert att det fanns något annat man kunde göra som skulle fungerat bättre.

90-talskrisen har skolat in dagens politiker, socialdemokrat som moderat, i ett ekonomiskt tänkande som handlar om att hålla budgettak och inflationsmål snarare än att bekämpa arbetslöshet. Utbildningsåtgärder är ofta dyra så trots att både näringslivet och fackförbund är helt överens om att det krävs en ny utbildningspolitik vill inte regeringen satsa. Deras linje är att staten inte ska vara in-

blandad, utan att det här är något som andra aktörer borde sköta.

När man lyssnar på regeringen låter det ofta som att Sverige inte kan göra så mycket för att bekämpa arbetslösheten. Det är finanskris i Europa och vi påverkas av det. Hur mycket utrymme att bekämpa arbetslösheten har de nationella politikerna egentligen?

– Politikerna har ett stort utrymme att agera. Det är fullt möjligt. Det som skedde här i slutet av 90-talet är ett exempel. När konjunkturen gick upp igen lanserade den socialdemokratiska regeringen arbets- och kompetenslinjen. Det var kunskapslyftet, fler högskoleplatser, yrkesutbildningar och utbyggd förskola. Med fokus på att öka flexibiliteten hos arbetskraften.

Den frikostiga a-kassan har också haft en viktig roll i svensk utveckling. En individ med en säkrad hygglig levnadsstandard är till exempel mer benägen att ta risker. Som att testa ett nytt yrke, starta ett företag eller flytta. Det finns en risk att sänkningen av a-kassan har fått många att sitta kvar på sin trygga anställning och inte vågar testa något nytt. Rörlighet på arbetsmarknaden är en viktig faktor för att minska arbetslöshet.

Europarådets sociala stadga

Artikel 30 – Rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning

För att trygga den enskildes rätt till skydd mot fattigdom och social utslagning åtar sig parterna:

- a) att vidta åtgärder inom ramen för en samordnad helhetssyn för att främja att personer som lever i eller som riskerar att komma i ett läge av social utslagning eller fattigdom, liksom deras familjer, faktiskt får tillgång särskilt till sysselsättning, bostad, yrkesutbildning, utbildning, kultur samt rätt till social och medicinsk hjälp,
- b) att göra en översyn av dessa åtgärder för att vid behov kunna anpassa dem.

I debatten om Fas 3 hörs ibland åsikten att den här gruppen som står långt utanför arbetsmarknaden alltid har funnits och alltid kommer att finnas. Är det så? Finns det inget man kan göra åt dem?

– Nej, så är det absolut inte. Men det finns ofta problem med den här typen av åtgärder när man inte skapar riktiga jobb utan istället har fokus på att aktivera människor.

Ofta får deltagarna i de här åtgärderna inte den kompetensen som leder till ett riktigt jobb sen. Jag tvivlar faktiskt på att politikerna själva tror att det fungerar. Det här är mer ett sätt att visa att man faktiskt gör något samtidigt som det får inte kosta för mycket.

Istället borde man använda de arbetslösa i Fas 3 som en resurs. Man skulle kunna låta dem jobba med sådant som faktiskt måste utföras i samhället. Det enda som man sett fungerar riktigt effektivt är olika typer av subventionerade arbeten. Men det krävs resurser.

Var tionde i Fas 3 saknar ersättning idag. Vad säger det att det finns människor i Sverige som helt enkelt saknar inkomst?

– Det finns ett grovt fel i systemet när så många inte ens är berättigade till en grun-

dersättning i till exempel a-kassa eller sjukförsäkring. Det är framförallt unga, utrikes födda och fler kvinnor än män som är drabbade. Mellan 200 000 – 250 000 av alla arbetslösa är inte kvalificerade till a-kassan idag och ungefär en tredjedel av dem får försörjningsstöd. Vad resten lever av idag har man ingen aning om. En liten del jobbar eller studerar utomlands. Men resten är det ingen som vet hur de klarar sig. Troligtvis jobbar många i den informella ekonomin.

Det så kallade utanförskapet är ett viktigt begrepp i det här sammanhanget. Alliansregeringens delvis nya definition av utanförskapet är den grupp som är beroende av bidrag. Tanken de har är att mer bidrag skapar ett större utanförskap genom att göra bidragstagaren passiv. Och bidrag i det här fallet innefattar också rena försäkringar som a-kassa och sjukförsäkring.

Man pratar idag om insiders och outsiders. Outsiders är en klar minoritet. Insiders är främst den stora medelklassen har vuxit mycket. Även socialdemokratin har gjort det här till sin valstrategi att inte prata om de utanför samhället. Det är medelklassen som vinner val åt dem.

Bryter Sverige mot Europarådets sociala stadga artikel 30? (Se faktaruta i bilden.)

– Ja, Vad gäller både möjligheterna till arbete och möjligheten att få bostad kan man kritisera Sverige här. Vi har sett slutet på den universella välfärdsstaten med generösa, icke-behovsprövade förmåner och omfördelningspolitik som varit så typisk för de nordiska länderna. Sverige har varit en nation där staten har haft stort ansvar för individen. I Central- och Sydeuropa har familjen haft ett större ansvar. Där finns både stat och familj som trygghet.

Om man gör det svårare att få stöd från staten måste någon annan gripa in. Men det tar flera generationer att förändra ett samhälle på det sättet. Idag har man inte en familj på samma sätt som i andra länder. Det är många utsatta individer som inte har någon trygghet, eller föräldrar att flytta hem till.

Sverige är ett av världens mest individuella samhällen på grund av vi haft en stark stat. Men vad händer när staten tar ett steg tillbaka? Det finns en stor risk här. Vi riskerar att få ett hårdare samhälle. Det som skett i arbetsmarknadspolitiken är ett bra exempel på den samhällsförändring som vi just nu genomgår. ■

"De som hamnar utanför utanförskapet"

Människor gillar att vara behövda.

Enligt Arbetsförmedlingens egen enkätundersökning är drygt 80 procent av de sysselsatta i Fas 3 nöjda med sin nuvarande placering på en arbetsplats. De uppskattar att ha ett arbete, arbetskamrater och något vettigt att göra på dagarna. Att dagligen ha en arbetsplats att gå till efter långa perioder av arbetslöshet kan stärka självkänslan hos många, och i det perspektivet kan Fas 3 bidra. Men upplevda meningsfulla arbetsuppgifter innebär inte per automatik att chansen att få ett arbete ökar, och inte heller betyder det att Fas 3 är det bästa sättet att handskas med de långtidsarbetslösa.

När IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering frågade fas3-deltagarna i juni förra året vad de tycker om arbetsförmedlingen och Jobb och utvecklingsgarantin (Jobb) var missnöjet stort. De är glada över att befinna sig på en arbetsplats idag, men tycker att vägen genom fas 1 och 2 varit betydligt sämre. Det är svårt att efter sex år med informationsmöten, Jobbcoach och CV-kurser i arbetsförmedlingens regi hitta tillbaka till arbete igen via Fas 3.

ANALYS
JOSEF MOLIN

Ska vi satsa på låglöne-Jobb? Skapa en ny tjänstesektor? Skapa Jobb inom offentlig sektor?

IFAU konstaterar också att andelen som är berättigade till a-kassan är högre i Jobb än bland de arbetslösa i övrigt. Antingen är det ett tecken på att fler av de som tidigare var etablerade på arbetsmarknaden och hunnit med att uppfylla arbetsvillkoret befinner sig i Fas 3. Eller så är det helt enkelt så att de som inte är berättigade till a-kassa hoppar av Fas 3 när de ändå inte får någon ersättning. Var de sedan tar vägen är det ingen som vet. En del söker Jobb utomlands eller börja studera där, andra väntar ut sin pension och lever på sparade pengar, och några börja Jobba svart.

Det hörs ofta i debatten att Fas 3 är som vilken annan arbetsmarknadspolitisk åtgärd som helst. Men det finns några avgörande skillnader mellan Fas 3 och till exempel plusJobben. PlusJobben fanns bara hos arbetsgivare i offentlig sektor, lönerna var avtalsenliga upp till 1000 kronor per dag, och arbetsgivaren fick 100 procent i bidrag för sina lönekostnader.

I Fas 3 är den högsta ersättningen 680 kr om dagen för den inskrivne, en ersättning som betalas ut av försäkringskassan. Samtidigt får

arbetsgivaren 223 kr per dag, eller 5000 kronor i månaden i ersättning. Alltså innebär Fas 3 att det finns enskilda som har noll kronor i ersättning samtidigt som dess arbetsgivare får pengar för att ta emot gratis arbetskraft. Var tionde inskriven (12 procent) i Fas 3 sitter i just en sådan sits och utvecklingen verkar fortsätta.

Den rådande politiken har gått i stå. Arbetslösheten har stabiliserats kring 7-8 procent i flera år nu. Det går att skylla på den sittande regeringen. Men faktum är att andelen av statsbudgeten som läggs på aktiva arbetsmarknadsåtgärder krympt de senaste 30 åren, oavsett regering. Något nytt måste göras. Ska vi satsa på låglöneJobb? Skapa en ny tjänstesektor? Skapa Jobb inom offentlig sektor? Satsa på yrkesutbildning så att arbetsmarknaden hittar den arbetskraft den behöver? Det finns flera vägar att gå, men istället vill inte någon satsa.

Att det idag finns en grupp som står utanför utanförskapet, och lever på ingenting vill varken moderater eller socialdemokrater prata om. För det är medelklassen som vinner valen åt dem. ■

Skillnad mellan Fas 3, plusJobb och beredskapsJobb

Vad får man Jobba med?

■ **Beredskapsarbete:** kunde vara "riktiga" arbeten och pågick i **6 månader** tills en ny period för a-kassa intjänats.

■ **PlusJobben:** Arbeten, främst i **offentlig sektor**, som inte konkurrerar med befintliga Jobb. Varade som längst **2 år per anordnare**.

■ **Fas3:** Samhällsnyttiga sysslor som inte ska konkurrera med befintliga Jobb. Varar som längst **2**

år per anordnare. Den vanligaste arbetsgivaren är ett **enskilt företag** eller **allmännyttig organisation**.

Vilken lön/ersättning får arbetstagare?

■ **Beredskapsarbete/ PlusJobb** gav arbetstagaren en lön på upp till **1000 kr/dag**. Hela summan var en lönesubvention av staten.

■ **Fas 3** ger en ersättning till de a-kasseberättigade från försäkringskassan på

mellan **320 och 680 kr/dag**. För de som inte uppfyller villkoren för ersättning gäller att söka försörjningsstöd i sin kommun.

Vilken lön/ersättning får arbetsgivaren?

■ **Beredskapsarbete/ PlusJobb:** Vid behov kunde arbetsgivaren få en summa på 100 kr/dag för att täcka merkostnader kring anställningen. Vid anställning av deltagare i aktivitetsgarantin utgick ytterligare 150 kr/dag.

■ **Fas 3:** Arbetsgivaren får **225 kr/dag** för varje fas3:aren den tar emot.

Vilka villkor gäller?

■ För **BeredskapsJobb/ PlusJobb** gällde arbetsmarknadens regler och avtal med undantag för Lagen om anställningsskydd (LAS) och att plusJobben inte var a-kassegrundande. **Åtgärden gav semester och semesterersättning** som en vanlig anställning.

■ **Fas3** gäller försäk-

ringskassans regler: arbetstid 8-17 och fyra timmars arbetssökande per vecka. Det finns **inget kollektivavtal** eftersom den inskrivne inte är anställd. Placeringen är inte avtalspensions- eller a-kassegrundande, **ingen OB- eller övertidersättning och ingen semester ges**. En frigång med ersättning kan beviljas i högst 20 dagar om anordnaren till exempel har sommarstängt, då skall fas3:aren stå till arbetsförmedlingens förfogande.

Metodrapport

1. INLEDNING

Fas 3 (sysselsättningsfasen) är Sveriges största arbetsgivare med över 35,000 inskrivna (arbetsförmedlingens årsrapport 2013). En majoritet av de inskrivna får någon form av ersättning (motvarande 60 procent av a-kassan) men var tionde får inte någon ersättning alls. Och den gruppen har mer än fördubblats sedan januari 2012.

Riksdagen beslutade juni 2011 att inskrivningarna i Fas 3 skulle upphöra omedelbart, istället har antalet inskrivna ökat med över 20 procent (26,560 juni 2011 till 34,389 mars 2013). Målet med mitt arbete är att sätta fokus på en grupp som direkt berörs av riksdagens politik men som inte riktigt lyfts i debatten. Moderater och socialdemokrater pratar gärna om politik mot utanförskap och arbetslöshet, men det är bara runt 8 procent av alla i Fas 3 som kommer tillbaka till ett vanligt arbete och 80 procent är fortfarande kvar i Fas 3 efter 2 år. (IFAU: 2013:12 Jobb-och-utvecklingsgarantin Liljeberg, Martinson, Thelander sid 20)

2. FRÅGESTÄLLNING

Jag har valt att titta på gruppen som saknar ersättning i Fas 3, vilka är de? Var bor de? Finns det något som utmärker dem? Det är en grupp som står längst ifrån arbetsmarknaden och samtidigt saknar en egen inkomst. Ska de fortsätta att leva utan någon inkomst från samhället? Vad säger riksdagspartierna och hur ser framtiden ut? Vad kan vi vänta oss efter valet?

I debatten lyfts ofta åsikten att den här gruppen av långtidsarbetslösa alltid har funnits och alltid kommer att finnas och att tidigare regeringar har tagit hand om problemet på likadana sätt men bara under annat namn. Men är Jobb och Utvecklingsgarantin och Fas 3 bara en i raden av likadana arbetsmarknadspolitiska åtgärder (BeredskapsJobb, PlusJobb osv.)? Om inte vad skiljer Fas 3 från andra tidigare åtgärder?

3. BAKGRUND

Det har skrivits mycket om Fas 3. Om man söker på Jobb och utvecklingsgarantin (där Fas 3 ingår) skrivs det nästan dagligen i medier. Det handlar om anordnare, missförhållanden på arbetsplatserna, debatter i riksdagen och politiska utspel. Men det som jag upptäckte saknades var en beskrivning av dem som saknar ersättning. När jag nämnde det här på mitt idéseminarium på inför arbetet var det till exempel ingen där som hade uppmärksammat det här. Det som finns publicerat om just de ersättningslösa handlar om siffran 4300 (som var antalet ersättningslösa vid årsskiftet.

Inte minst fackförbundspressen skriver. Tidningar som Dagens Arbete, Arbetet, Kommunalarbetaren och Byggnadsarbetaren för att nämna några källor.

Fas3 nära toppnotering – Arbetet mars 2014

arbetet.se/2014/03/03/fas-3-nara-toppnotering/

Mer utbildning i Fas 3 – Arbetet okt 2013

arbetet.se/2013/10/31/mer-utbildning-i-fas-3/

Socialbidragen kvar i Fas 3 – Arbetet feb 2013

arbetet.se/2013/02/20/socialbidragen-kvar-i-fas-3/

904 färre utan pengar i Fas 3 – Arbetet Jan 2013

arbetet.se/2013/01/22/904-farre-utan-pengar-i-fas-3/

Tusentals fler i Fas 3 – SVT Jan 2013

<http://www.svt.se/nyheter/sverige/tusentals-fler-arbetslosa-i-fas-3>
svt.se/nyheter/sverige/miljopartiet-kraver-svar-av-regeringen-om-fas-3

Fyra av tio saknar planerat Jobsökande i Fas 3 – Dagens arbete dec 2012

da.se/home/da/content.nsf/aget?openagent&key=halften_saknar_planerat_Jobbsokande_i_fas_3_1355140645987

Tusentals unga på väg in i Fas 3 – Dagens arbete dec 2012

da.se/home/da/content.nsf/aget?openagent&key=fas_3_1354270688374

Fas 3 större än största företaget – SVT maj 2012

svt.se/nyheter/sverige/fas-3-storre-an-storsta-foretagen

4. AVGRÄNSNING

Jag har uteslutande valt att undersöka gruppen som saknar ersättning i Fas 3. Det handlar om en grupp på ungefär 4300 personer beroende på månad.

Jag har valt att jämföra systemet med plusJobb och aktivitetsJobb med Jobb och Utvecklingsgarantins Fas 3 (Job) för att undersöka vad som var lika och vad som skiljer. PlusJobben var en av de senaste och största socialdemokratiska arbetsmarknadspolitiska åtgärderna innan den nuvarande regeringen tog över. En åtgärd som debatterades flitigt under valet 2006 och mötte häftig

kritik från borgerligt håll som "låtsasJobb" och "pysselsättning". Därför tyckte jag att den jämförelsen vore den mest intressanta.

5. ARBETETS GÅNG

■ Startfasen

Jag har gjort mitt arbete i samarbete med Dagens Arbete, en redaktion med några av Sveriges bästa arbetsmarknadsgranskare. Men valet av ämne och metod var inte självklart. Eftersom jag befann mig på redaktionen i egenskap av vikarie på redigerardesken i höstas gick jag över till redaktionschefen Gunilla Ericsons rum och frågade om jag fick göra mitt examensarbete för dem. Jag visste inte riktigt vad jag ville undersöka, men jag hade tre kriterier, 1) jag ville ha mycket siffror, 2) ha koppling till valet och 3) kunna göra grafik på det. Eftersom Dagens Arbete är en facktidsskrift var det också givet att det skulle vara kopplat till arbetsmarknaden på något vis.

Vi bollade lite olika idéer och kom fram till att det vore intressant att undersöka aspekter på utanförskapet. Efter lite funderande och allmän research kom vi på en aspekt med Fas 3 som ingen riktigt presenterat. Att det finns en mängd individer som helt saknar ersättning i Fas 3. Och vi bestämmer oss för att jag ska "go all in" på den gruppen.

Jag började sedan läsa in mig på ämnet. Jag surfade in på Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Socialstyrelsen, IFAU – Institutet för Arbetmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Arbetsmarknadsdepartementet, Arbetsmarknadsutskottet, Svenskt Näringsliv och LO i jakt på rapporter, remissvar, utvärderingar, prognoser, nyhetsartiklar och debattartiklar. Dels för att få ett grepp på ämnet men också för att se var det finns intressanta aspekter att undersöka. Hur mycket är redan känt?

■ Statistikfasen

Jag såg snabbt att den mest intressanta statistiken fanns hos arbetsförmedlingen och valde att fokusera på den. Jag dammsög arbetsförmedlingens hemsida på alla rapporter från 2012 och framåt på den statistik som fanns tillgänglig om Fas 3 och började sammanställa tabeller på hur utvecklingen såg ut. Dels för att få fram siffror, men också för att få koll på ungefär vilka variabler som AF:s statistik rymmer så att jag kunde efterfråga mer specifik statistik.

Jag hittade speciellt tre dokument som var extra spännande: "Arbetsförmedlingens årsrapport för 2013", "Återrapportering 2014 Prognoser för utbetalningar 2014 – 2018" och "Återrapportering 2013 insatser för att bryta långvarig arbetslöshet". Vidare publicerad Arbetsförmedlingen vecko- och månadsvis färsk statistik på sin hemsida om läget på arbetsmarknaden som jag under arbetets gång har följt.

Några saker som jag inte tänkt på innan var till exempel vilka a-kassor de inskrivna tillhör, och andelen som helt enkelt saknar en riktig sysselsättningsplats, de så kallade internt placerade (21 procent i senaste årsrapporten). Något som jag ville undersöka närmare.

21 mars hade jag mitt första handledningsmöte med Torsten Malmström på JMG. Vi kom överens om att jag skulle höra med Arbetsförmedlingen lokalt om det kan vara några problem att begära ut den statistik jag funderar på. Han gav mig också flera bra tips på statistikkunniga personer som skulle kunna hjälpa till med att tolka materialet. Både i JMG-huset och utanför.

Jag hörde med arbetsförmedlingens pressansvariga i Västra Götaland som sa att det inte verkade svårt att få ut. När man beställer statistik från Arbetsförmedlingen mailar man statistikenheten@arbetsformedlingen.se och får precis de siffror man ber om, varken mer eller mindre, inom 24 timmar. Mitt problem så här i början var alltså att fundera ut vad jag skulle efterfråga. Jag var i kontakt med olika personer på arbetsförmedlingen lokalt i Göteborg, men alla hänvisade mig bara vidare till statistikenheten och deras mailadress statistikenheten@arbetsformedlingen.se. Så jag skrev helt enkelt ihop ett utkast där jag försökte spalta upp vilka variabler som var de intressanta.

Så här i början hade jag en idé att jämföra den vanlige fas3:aren med den fas3:are som saknade ersättning därför delade jag upp det så här.

* Det totala antalet inskrivna i Fas 3

Länsvis

Dagar inskriven på arbetsförmedlingen

Kön

Ålder

Utrikesfödd

Har funktionsnedsättning

* Totala antalet inskrivna i sysselsättningsfasen som saknar aktivitetsersättning

Länsvis

Dagar inskriven på arbetsförmedlingen

Kön

Ålder

Utrikesfödd

Har funktionsnedsättning

Inom ett dygn fick jag tillbaka ett excel-dokument om läget i Fas 3 vid årsskiftet 13/14. De excel-filer jag fick ut såg ut på följande sätt (se nedan). Det går att tända och släcka variabler och göra

körningar nästa ända ner till enskild individ. Av alla 35 321 individer i Fas 3 sista dec 2013 var 23 066 utförsäkrade, 7 531 riskerade utförsäkring och 3 977 saknades uppgifter om. Men i vilken kolumn fanns de som saknade ersättning?

Så fort jag fick fram vilken kolumn de fanns i var det bara att göra mina körningar.

Jag la ihop mina gamla siffror med de nya jag begärt ut, hittade nya siffror jag ville undersöka och begärde ut mer statistik. Ibland blev missförstånd i vår mailkorrespondens, men då fick jag skicka ett nytt mail och försöka vara mer exakt. Till sist bad jag om hela det statistiska underlaget, 36,000 poster för alla i Fas 3 vid årskiftet 13/14 och gjorde mina körningar för profilen på den typiske fas3:aren utan ersättning i det.

Jag har arbetat 9-16 måndag till fredag under hela perioden. Det har också hjälpt att jag redan från början hade en avgränsning och att jag i för väg har delat upp mitt arbete i faser. Det var tydligt från början vad jag skulle göra och hur det skulle bli. Det var en stor fördel att jag har Jobbat mot en myndighet som är mycket van att serva utomstående med statistik. Det har aldrig varit några problem att få ut de siffror jag begärt och även när jag bett om ett större material så gick det att fixa.

■ **Grafikfasen**

Jag har Jobbat i Indesign och Illustrator och gjort min journalistiska presentation i form av grafik. Det var tacksamt att ha tydlig grafik när jag gjorde min intervju med Mattias Bengtsson eftersom jag enkelt kunde visa mina resultat och få honom att reagera på det.

■ **Intervju/analysfasen**

Jag tittade tillbaka på min pyramid jag gjorde i min projektplan och kryssade över de rutor jag tyckte mig ha fyllt. En ruta som fortfarande var tom, var den om den historiska bakgrunden. Genom tidskriften Arbetsmarknad och Arbetsliv hittade jag en intressant artikel om hur svensk arbetsmarknadspolitik mer eller mindre gjort en helomvändning sedan 80-talet, skriven av sociologen och arbetsmarknadsforskaren Mattias Bengtsson. Därför kändes han som ett givet val att göra min långa intervju med.

Att göra en intervju med till exempel arbetsmarknadsministern eller liknande hade som jag ser det inte gett något mervärde åt min granskning. Deras standard- och politikersvar lät jag istället ta plats i form av en kort enkät.

6. METOD OCH RESULTAT

Jag har läst in mig på all tillgänglig statistik jag kunnat hitta i Arbetsförmedlingens rapporter och hemsida. Sedan har jag begärt ut de siffror som jag saknade och sammanställt alltihopa i ett större material.

Sedan har jag gjort olika körningar och tittat efter avvikelser som verkar intressanta. Sedan har jag presenterat dem i form av grafik.

■ Mina resultat i korthet

- Profil på den typiske individen som saknar ersättning. (Männen bor i Västra Götaland, Kvinnorna i Stockholm, fyra av tio män är under 30 år, tre av tio kvinnor är under 30 år.)
- Karta över andel utan ersättning län för län (Jämtland och Gävleborg högst, Halland och Uppsala lägst)
- Sedan juni 2011 till mars 2014 har deltagarna i Fas 3 vuxit med 22,8 procent,
- gruppen utan ersättning i Fas 3 har vuxit med 154 procent
- och gruppen utan ersättning som är under 34 år har vuxit med 217,8 procent.
- 91,8 procent av alla under 24 år i Fas 3 saknar ersättning (440 av totalt 479 inskrivna), motsvarande siffra för de över 55 år är 5procent (772 av 13532 inskrivna).

7. SVAR PÅ FRÅGESTÄLLNING

De ersättningslösa i Fas 3 är till större andel unga och utrikes födda än de övriga i Fas 3. I Fas 3 som helhet är 12 procent under 35 år medan de ersättningslösa till 40 procent under 35 år. 34 procent är utrikes födda i Fas 3 och bland de ersättningslösa är siffran 50 procent.

Fas 3 påminner om tidigare arbetsmarknadspolitiska åtgärder som plusJobben om man ser till deltagarna och hur man får tillgång till en plats i programmen. Det är alltså samma grupp av människor som är inskrivna idag och då.

Men den stora skillnaden är att PlusJobben utfördes i offentlig regi alltså av stat/kommun/landsting (och 3procent entreprenören i kommunal regi ex förskolor) medan majoriteten av anordnarna i Fas 3 är privata (enskilda företag (43procent) och frivillig organisationer (25procent)).

Ersättningen till den inskrivne är lägre i Fas 3 än plusJobben, vissa får ingenting alls, medan ersättningen till anordnaren är högre och ges för alla inskrivna.

PlusJobben gav riktig lön med kollektivavtal och semester. Förutom gratis arbetskraft fick arbetsgi-

varen ersättning för vissa individer som behövde extra stöd tillskillnad mot Fas 3 där alla arbetsgivare får samma ersättning oavsett behov.

Ingen av åtgärderna var a-kassegrundade.

8. LITTERÄR REFLEKTION

Det finns sanning och det finns statistik brukar det ju sägas. Jag har så långt jag kunnat försökt förmedla vilka siffror som gäller och inte bara presenterat siffror som ses som uppseendeväckande. När man vill visa hur en utveckling över tid är det ju viktigt att fundera över var man sätter start och slut.

Jag valde att utgå från juni 2011 när riksdagen tog ett beslut om att stoppa anvisningarna till Fas 3. Det kändes som en naturlig startpunkt. Sedan har jag följt utvecklingen så långt jag kunnat, vilket blev till sista mars 2014. Det har kommit när det här skrivs kommit en ny siffra även för april som jag helt enkelt valt att bortse från på grund av tidsbrist. Men det påverkar inte resultatet. Det är fortfarande var tionde som är ersättningslös.

I Grävande journalistik (s. 111) skriver Nils Hansson om Potentiell handling, vilket är relaterat till mitt arbete. Ofta finns det på myndigheter dokument och siffror som man kan be dem sammanställa i en ny handling som inte tidigare fanns. Offentlighetsprincipen gör ingen skillnad på myndighet och person. Det har verkligen hjälpt mig att låta Arbetsförmedlingen göra de här sammanställningarna och så att säga göra själva grävandet åt mig. Som jag skrivit om tidigare var det svåraste att fundera ut hur och vad jag skulle fråga om när jag begärde ut statistiken.

Arbetsmarknad och arbetsliv är en vetenskaplig tidskrift med artiklar på inom arbetsmarknad. Det har varit en otroligt bra källa för mig i det inledande arbetet när jag läste in mig på ämnet. Det var också där jag hittade Mattias Bengtsson som jag gjorde min intervju med. Tidskriften kommer ut en gång i månaden och publiceras lite eftersläpande även på nätet, kau.se/arbetsmarknad-arbetsliv. Och är en källa jag helt säkert kommer att gå tillbaka till när jag behöver få överblick på debatt och forskning om arbetsmarknad.

När man plöjer årsrapporter som jag har gjort finns det massor och åter massor av fakta och siffror som man blir tvungen att välja bort. Då visade det sig också att min fascination för de internt placerade i början av arbetet inte var något direkt anmärkningsvärt. Visserligen var hela 21 procent av dem i Fas 3 internt placerade (35procent av dem utan ersättning) men det var bara 96 individer som de facto saknade något vettigt att göra på dagarna, (15 av dem utan ersättning.) Resten fick

coaching, utbildning, rehabilitering och andra insatser från AF. Majoriteten av de internt placerade var också nyligen inskrivna i Fas 3 och väntade på en sysselsättningsplats. Arbetsförmedlingen själva förklarar det att deras högre krav på arbetsgivarna gör att tiden till placering är lite längre än föregående år.

Jag släppte också frågan om a-kassetillhörighet hos dem i Fas 3. De vanligaste a-kassorna som fas3:arna tillhör är IF Metalls och Kommunals a-kassa. Men eftersom en förutsättning för att inte få ersättning är att inte tillhöra någon a-kassa (eller uppfylla arbetsvillkoret för a-kassan) så innebär det i princip att ingen tillhör a-kassan i den grupp jag undersökt. (23 066 utförsäkrade.)

Sju av tio inskrivna i Fas 3 nöjda med sin placering på en arbetsplats. Men jag försöker inte måla ut dem som offer. Det viktiga är principen om de verkligen ska, inte bara arbeta gratis utan också generera bidrag till sin arbetsgivare för att hen tar emot gratis arbete.

Den stora skillnaden mellan min undersökning och en vetenskaplig undersökning är nog urvalet. Jag har valt att presentera en profil på den typiske fas3:aren utan ersättning, men inte jämfört dem med de som har ersättning vilket en vetenskaplig undersökning skulle gjort. Det skulle framställa en grupp med i genomsnitt 11400 kronor i månaden som en privilegierad vilket jag rent journalistiskt inte tycker kändes sunt.

Vidare är ju ett nollresultat inget jag som journalist vill publicera. Ett sådant resultat är utbildningsnivån hos de inskrivna som inte skiljer sig mellan de ersättningslösa och övriga fas3:are.

9. FRAMTIDA UNDERSÖKNINGAR

Jag skulle kunna ha vidgat min avgränsning, både genom att till exempel undersöka anordnarna, vilka är de och hur har utvecklingen sett ut? De siffror jag sett visar att andelen anordnare med mer än 100 sysselsatta har blivit fler. Alltså kan man förmoda att fler arbetsgivare tar ut rena vinster på sina fas3:are. Frågan har uppmärksammats tidigare, men det är alltid intressant att följa upp.

Gräva vidare i de historiska aspekterna som jag intervjuade Mattias Bengtsson om. Varför kritiserades den socialdemokratiska regeringen för en passiv arbetsmarknadspolitik när det som istället blev resultatet var Job och Fas 3? Är verkligen de gamla kritikerna nöjda idag? Vad sa de då? Vad säger de nu? Det borde finnas några i regeringskansliet och arbetsmarknadsdepartementet som är upprörda.

Ungdomsarbetslösheten i Gävleborgs län är otroligt hög. Jag skulle kunna göra en djupdykning där för publicering i Gävle dagblad till exempel. Varför ser det ut som det gör just där? Vad är historien bakom? Det framkommer ibland att just Gävle är en av de städer som har absolut störst problem med ungdomsarbetslöshet och reellt utanförskap.

Samma situation råder i Östergötland, men med en helt annan grupp. Andelen funktionsnedsatta är ovanligt hög där (både med och utan ersättning). Det skulle kunna gå att göra en nyhet på det också.

10. KÄLLFÖRTECKNING

■ Arbetsförmedlingen

De flesta av dessa dokument finns att hitta på Arbetsförmedlingens hemsida <http://www.arbetsfor-medlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Rapporter.html>

<http://www.arbetsfor-medlingen.se/Om-oss/Statistik-prognoser.html>

- Återrapportering 2014 Arbetsmarknadspolitiska program Årsrapport 2013 Dnr: AF-2013/508922
- Återrapportering 2014 Ekonomiskt utfall inom Arbetsförmedlingen under budgetåret 2014 Dnr: Af-2013 / 508922
- Budgetunderlag 2015 – 2017 Dnr: Af-2014/054672
- Arbetsförmedlingens årsredovisning 2013
- Återrapportering 2014 Prognoser för utbetalningar 2014 – 2018 Dnr: Af-2013/508922
- Återrapportering 2014 En strategi för genomförandet av funktionshinderpolitiken 2011-2016 Dnr: Af-2011/333721
- Återrapportering 2013 insatser för att bryta långvarig arbetslöshet Dnr: Af-2012/445712
- Tabellbilaga 1 återrapportering – 2013-06-15 Insatser för att bryta långvarig arbetslöshet Dnr: Af-2012/445712
- Återrapportering 2012 Prognoser för utbetalningar 2012 – 2016 Dnr: Af-2011/414101

■ Andra källor

Rapporter från andra myndigheter och organisationer

- Statskontoret "Orsaker till långtidsinskrivning hos Arbetsförmedlingen" Dnr: 2013:15 A2013/428/A
- LO "Den nya tidens AK-arbeten? En granskning av Fas 3" Författare: Alica Selmanovic, Enheten för ekonomisk politik och arbetsmarknad.
- IFAU "Arbetsmarknadspolitisk översikt 2012 " Författare: Kristina Sibbmark RAPPORT 2013:22

- IFAU "Uppföljning av plusJobb" Författare: Linus Lindqvist RAPPORT 2007:14
- Svenskt Näringsliv "Utanför utanförskapet" Författare: Stefan Fölster Mars 2012
- Riksrevisionen "Jobb- och utvecklingsgarantin – en garanti för Jobb?" RiR 2009:22 ISBN 978 91 7086 195 6

■ Vetenskapliga artiklar

- Arbetsmarknad och Arbetsliv 2013 nr 3 sida 9-23 "Aktivering till anställningsbarhet eller modernt arbetstvång: En analys av Fas 3 i svensk dagspress". Lundälv, Lindqvist.
- Arbetsmarknad och Arbetsliv 2012 nr 3 sida 21-33 "Den stora omvandlingen: svensk arbetsmarknadspolitik under tre decennier" Bengtsson, Berglund

■ Personer

- Birgitta Andersson Jobbar på Statistikenheten på Arbetsförmedlingen. Har aldrig pratat med henne i telefon men kunnat skicka frågor kring funderingar om statistiken jag begärt ut. statistikenheten@arbetsformedlingen.se
- Peter Nilsson Presskontakt AF Västra Götaland 27/3 tel: 010-486 76 20
- Christer Falk Presskontakt AF Västra Götaland 27/3 tel: 010-486 29 49
- Mattias Bengtsson, filosofie doktor och docent i sociologi på Göteborgs Universitet mattias.bengtsson@socav.gu.se Tel: 031-786 4778

■ Datakällor

- Arbetsförmedlingens Datalager
- Månadsstatistiken: <http://mstatkommun.arbetsformedlingen.se/>
- Veckostatistiken: <http://vstatkommun.arbetsformedlingen.se/>
- Jag har dessutom begärt ut/hittat/fått fram 12 olika Excel-filer från statistikenheten på Arbetsförmedlingen. Det är olika körningar som de gjort åt mig i sitt datalager.

11. TILLSTÅND ATT ANVÄNDA BILDER

De illustrationer och grafiska element jag inte gjort själv har jag laddat ner från vectorstock.com. Sverigekartan är hämtad från commons.wikimedia.org. Fotot på Mattias Bengtsson har jag fotat själv.

12. ARBETSFÖRDELNING

Jag har arbetat själv men med gott stöd från Dagens Arbete (3-4 möten) och min handledare Torsten Malmström (3-4 möten). Det har gått förvånansvärt bra att arbeta ensam, men det är mycket tack vare den hjälp jag fått från DA i att begränsa min undersökning. Det blev relativt tidigt tydligt för mig vad jag ville undersöka och hur jag skulle göra det. De gånger jag har svävat iväg har ett möte med redaktionschefen Gunilla Ericson fått mig på rätt spår igen. Jag har dock hittat flera olika spännande sidospår som jag sparar för framtiden. Det ingick också i mitt samarbete med Dagens arbete att fokusera på grafik och inte till exempel sätta mig och jaga case. Den grafiska presentationen är en del i deras arbete att förnya och bredda sitt berättande inför framtiden.

13. MÅLGRUPP

Mitt arbete kommer att publiceras i Dagens Arbete nr 6 2014 och därmed har jag Dagens Arbetes läsare som målgrupp. Dagens Arbete är medlemstidning för de tre industrifacken, IF Metall, GS och Pappers och når dels väldigt insatta fackombudsmän och dels den vanlige arbetaren som kanske inte har någon förförståelse för hur t.ex. Jobb och utvecklingsgarantin och Fas 3 fungerar.

Undersökningen kommer att publiceras samtidigt på fyra sidor i tidningen och vara en del i en större valbevakning inför riksdagsvalet i september.